

Nr 79.

Godkänd av första kammaren den 5 april 1917.

Godkänd av andra kammaren den 5 april 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckt motion om ändring i § 12 mom. 1 b i förordningen med tulltaxa för inkommande varor.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 13.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion har ifrågasatts, att riksdagen måtte dels besluta en utsträckning från tre till fem år av den tidsfrist för åtnjutande av tullrestitution eller befrielse från tullavgift för skeppsbyggnadsmaterialier och skeppsförnödenheter, varom stadgas i § 12 i gällande tulltaxeförordning, dels ock hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning om utredning och åtgärder, i syfte att vid tullbehandlingen av omförmälda artiklar ytterligare lättnader måtte beredas skeppsbyggnadsindustrien.

Då tullen å fartyg år 1891 upphävdes, beslutades samtidigt, såsom en ersättning för det stöd varav den svenska skeppsbyggnadsindustrien sålunda gick miste, vissa lättnader vid tullbehandlingen av skeppsbyggnadsmaterialier, varom bestämmelser infördes i § 8 av tulltaxeunderrättelserna. Nämnda bestämmelser, vilka, i syfte att bereda skeppsbyggeriet ytterligare förmåner, i vissa delar ändrades enligt beslut av 1904 års riksdag, hava fortfarande i huvudsak den då erhållna lydelsen.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 14 saml. 25 häft. (Nr 79—83.) 1

Till behandling förelågo vid sistnämnda riksdag motioner, i vilka yrkats, dels att den i fråga om restitution av eller befrielse från tullavgift då bestämda tiden av två år måtte utsträckas till tre eller, enligt en annan motion, till fyra år, dels att vid tullbehandling av ifrågavarande varuslag vederbörande tullförvaltning måtte, där ej särskild anledning funnes att underkasta varorna vägning, berättigas att taga den i faktura eller konossement uppgivna vikten för god. Till stöd för det sistnämnda förslaget anfördes i huvudsak, att, därigenom att vid import av ifrågavarande materialier och skeppsförnödenheter desamma skola vägas, vederbörande verkstadsägare förorsakades onödiga utgifter. I anledning av det förra förslaget beslöt riksdagen utsträcka tiden för restitutionen eller befrielsen till tre år. Det senare förslaget däremot föranledde i överensstämmelse med bevillningsutskottets hemställan icke någon riksdagens åtgärd. Såsom skäl för denna sin hemställan anförde bevillningsutskottet, att, oavsett det förhållande att ett stadgande i sådan riktning icke syntes vara av beskaffenhet att kunna inrymmas i tulltaxan eller därmed sammanhängande bestämmelser, alltför stora betänkligheter mötte mot att i något fall frikalla tullmyndigheterna från vidtagande av den tullbehandlingsåtgärd, som ensam kunde tillförsäkra kronan, att tullavgifter, vilka skola utgöras efter inkommande varors vikt, bleve med rätta belopp i tullverkets räkenskaper uppdebiterade. Man kunde nämligen icke vara berättigad att i likhet med motionären utgå från det antagandet, att i varje fall vara, som vid tullbehandlingen anmäles skola användas på sätt, som i § 8 tulltaxeunderrättelserna avses, också komme att finna sådan användning, utan syntes det väl kunna inträffa, att den för varan belöpande tullen inflöte i tullkassan utan att sedermera restitueras, varvid det naturligtvis vore av vikt, att något tvivel icke förefunnes om riktigheten av grunden för beloppets beräkning.

Vid 1906 års riksdag väcktes i samma ämne en motion med icke oväsentligt större räckvidd än den nyssnämnda. 1906 års förslag avsåg nämligen, att fakturans uppgifter skulle utan vidare godtagas. I motiveringen till sistnämnda förslag utfördes närmare de skäl, som 1904 års motion innehöll, varjämte framhölls olägenheten av den tidsspillan, som föranleddes av de omfattande vägningarna. 1906 års bevillningsutskott inhämtade vid behandlingen av den då föreliggande motionen i ämnet yttrande av generaltullstyrelsen, vilken, under åberopande huvudsakligen av vad bevillningsutskottet yttrat år 1904, avstyrkte bifall till förslaget. Motionen förauledde emellertid en riksdagens skrivelse till Konungen, i vilken anfördes bland annat följande:

»Att skeppsbyggeriet är en för vårt land naturlig näring, därom torde meningarna icke vara delade, liksom icke heller därom, att densamma i olika hänseenden är av synnerlig betydelse för landet i dess helhet. Varje förslag, som är ägnat att verksamt bidra till denna närings höjande och utveckling, synes därför vara förtjänt av allvarligt beaktande från statsmakternas sida. Riksdagen har också vid flera tillfällen visat sig vilja behärta och tillmötesgå ifrågavarande närings krav. Det må härvid särskilt erinras om de lättnader i tullhänseende, som genom beslut vid 1904 års riksdag kommo denna näring till del i avseende å villkoren för åtnjutande av tullrestitution eller befrielse från tullavgift för tullpliktiga fartygs-materialier och skeppsförnödenheter och särskilt i fråga om tiden för åtnjutande av dylik restitution eller befrielse, vilken tid utsträcktes från två till tre år.

Om man sålunda kan utgå därifrån, att varje lämpligt förslag i syfte att uppmuntra och understödja skeppsbyggerinärningen bör vinna behörigt beaktande, måste man dock med nödvändighet tillse, att icke sådana åtgärder vidtagas, som på något sätt träda statens berättigade intressen för nära».

Efter att hava erinrat om frågans behandling vid 1904 års riksmöte fortsatte riksdagen:

»Såsom i motionen framhålles, är det visserligen sant, att, då i fråga om här avsedda materialier tullen är fastställd att utgå efter vikt, vilken alltså måste i varje särskilt fall av vederbörande tullmyndighet utrönas, sådant ofta nog med hänsyn till dessa varors tyngd är förenat med ganska stora svårigheter. Särskilt framträda dessa olägenheter, då fråga är om tullbehandlingen av mera betydande skeppslaster, avsedda för byggande av större fartyg, ty, utom det att en dylik tullbehandling vållar importören ej obetydliga direkta kostnader, föranleder den ock tidsförlust, som naturligtvis i sin mån ej oväsentligt bidrager att öka dessa kostnader. De krav på lättnader i berörda avseenden, som framföras i motionen, torde därför få anses vara synnerligen behjärtansvärda.

På vilket sätt de ifrågavarande olägenheterna må kunna i möjligaste mån avlägsnas, läser emellertid onekligen vara ganska svårt att avgöra. Men det synes åtminstone icke böra ske på den väg motionären föreslagit, ty detta skulle leda till alltför betänkliga konsekvenser. De skäl, som av 1904 års bevillningsutskott anfördes och vilka av generaltullstyrelsen i ett över motionen avgivet yttrande åberopats för avstyrkande av det föreliggande förslaget, äro av så tungt vägande art, att riksdagen ansett sig icke böra biträda detsamma.

Riksdagen föreställer sig emellertid, att motionärens syfte skulle kunna nöjaktigt tillgodoses på annat sätt, och vill riksdagen i sådant avseende erinra, att genom föreskrift i Eders Kungl. Maj:ts skrivelse till generaltullstyrelsen angående ändringar i gällande bestämmelser rörande tullbehandlingen av från utrikes ort inkommande varor den 12 oktober 1889 medgivits, att vid packhusbehandling av åtskilliga i skrivelsen uppräknade varor vikten under vissa närmare angivna villkor icke behövde utrönas genom vägning av varje kulli för sig, utan allenast genom provvägning av ett större eller mindre antal kulli, som vederbörande tullförvaltning ägde bestämma. Då det sålunda visat sig möjligt att i fråga om andra artiklar vid tullbehandlingen åstadkomma avsevärda lättnader, föreställer sig riksdagen, att den möjligheten ej skulle vara utesluten, att vare sig genom provvägning eller genom andra åtgärder för beräkning av vikten jämväl med avseende å fartygs-materialier

och skeppsförnödenheter lättnader i förevarande syfte kunde genomföras. De föreskrifter, som därför erfordras, torde emellertid redan på grund av sin natur under inga förhållanden böra inrymmas i tulltaxan eller därmed sammanhängande bestämmelser, utan lärer det böra överlämnas åt Eders Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som i förevarande avseende må befinnas ändamålsenliga. Riksdagen har därför, behjärtande frågans vikt och betydelse, ansett sig böra avlåta en skrivelse i ämnet till Eders Kungl. Maj:t.

Under återopande av vad sålunda blivit anført, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta undersöka, huruvida genom provvägning eller på annat ändamålsenligt sätt lättnader i tullbehandlingshänseende må kunna medgivas vid införsel för innehavares av skeppsvarv eller mekanisk verkstad räkning av sådana i § 8 tulltaxeunderrättelserna omförmälda materialier och skeppsförnödenheter, vilka icke äro till husgerådssaker hänförliga, ävensom därefter vidtaga de åtgärder, var-till en dylik undersökning kan giva anledning».

Sedan över nämnda riksdagens skrivelse infortrade utlåtanden av-givits såväl av 1906 års tulltaxekommitté som av generaltullstyrelsen, meddelade Eders Kungl. Maj:t beslut i ämnet den 21 maj 1910. Beslutet innefattade, att vid packhusbehandling av plåtar av järn samt balk- och fasonjärn, vilka inkomme i större partier och angåves till tullbehandling för ändamål, som i § 8 av underrättelserna till då gällande tulltaxa sades, vikten finge medels provvägning utrönas, i den mån särskilda stycken vore till beskaffenhet och dimensioner sinsemellan lika samt vederbörande tullförvaltning prövade vikten kunna med erforderlig säkerhet på detta sätt utrönas, tullförvaltningen ävenledes förbehållet att bestämma antalet stycken, som skulle underkastas sådan provvägning.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 10 november 1911 i administrativ väg utfärdad kungörelse med föreskrifter beträffande tillämpningen av vissa i tulltaxan och därtill fogade underrättelser upptagna bestämmelser stadgat, att vid tullbehandling av vissa i kungörelsen uppräknade varor, av vilka ett flertal finna användning vid skeppsbyggnad, må, såvitt desamma uppsorterats efter storlek och dimensioner, vikten kunna utrönas genom vägning av ett större eller mindre antal kolli, som vederbörande tullförvaltning äger bestämma. Enligt kungörelsen tillkommer det tullförvaltning att i varje särskilt fall avgöra, huruvida viktens utrönande enligt kungörelsens bestämmelser må äga rum eller icke.

Den strävan efter lättnader för den inhemska skeppsbyggnads-industrin, som tagit sig uttryck i de omförmälda, genom motioner vid 1904 och 1906 års riksdagar framställda yrkandena, har fullföljts genom den nu ifrågavarande motionen.

I densamma har såsom skäl för otillräckligheten av den nu bestämda tiden framhållits dels den långa tid, som större fartygsbyggen taga i anspråk, dels den omständigheten att, i synnerhet under nu rådande

osäkra förhållanden, materialier importerats stundom lång tid innan de skola tagas i bruk. Av ett skeppsvarv på Sveriges västkust hade upplysts, att materialier för fartyg, vilka enligt träffat avtal skulle vara färdiga år 1920, redan nu blivit importerade.

I fråga om den önskvärda lättningen i tullbehandlingen har i motionen uttalats, att denna kunde vinnas därigenom att den övervägande delen av materielen finge attesteras efter i faktura upptagen vikt och uppvägning av densamma sålunda undvikas, därvid emellertid vissa fordringar angående tullfakturans tillförlitlighet borde uppställas, varjämte vederbörande tulltjänsteman borde förbehållas rättighet till provvägning för kontrollering av fakturavikten.

Vid den förberedande behandling, som bevillningsutskottet ägnat ifrågavarande motion, har generaltullstyrelsens yttrande i anledning av densamma i grundlagsenlig ordning begärts. I den skrivelse i ämnet, generaltullstyrelsen med anledning härav avlätit, har styrelsen, som tillika överlämnat av styrelsen infordrade utlåtanden från packhusinspektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö ävensom tullkamrarna i Norrköping och Oskarshamn, till en början vidkommande den ifrågasatta tidsutsträckningen från tre till fem år förklarar sig finna hinder häremot icke möta med hänsyn till tullverkets intressen. Huruvida en dylik åtgärd kunde vara av allmänt behov påkallad, tilltrorde styrelsen sig emellertid icke kunna med visshet bedöma. Uppenbart vore nämligen, att fall kunnat förekomma, där vederbörande på grund av nämnda tidsbegränsning gått förlustig rätten till någon av omförmälda förmåner utan att styrelsen genom ansökning om bibehållande i respektive fall av denna rätt därom lämnats kännedom. Av fall, där allenast nyssberörda begränsning utgjort hinder för beviljande av befrielse från tullavgift jämlikt § 12 tulltaxeförordningen och om vilka styrelsen erhållit kunskap, berörde styrelsen härefter ett, som då förelåg och vilket avsåge materialier till pansarbåten »Sverige». Härom anförde styrelsen följande:

»I angivna fall, vilket berör flera av våra största skeppsbyggeriverkstäder, har omöjligheten att författningsenligt bifalla den sökta befrielsen förefallit så mycket obilligare, som anledningen därtill synes hava varit, icke den, att de enskilda verkstäderna fördröjt det på dem ankommande arbete utöver tre år från vederbörande materialiers angivning till förtullning, utan den, att staten, som enligt uppgift för sig reserverat det slutliga iordningställandet av pansarbåten, till följd av särskilda utomordentliga omständigheter icke blivit i stånd att tillräckligt tidigt avsluta dessa. Styrelsen har också med hänsyn härtill funnit sig böra i underdånig skrivelse den 31 januari 1917 hos Kungl. Maj:t ifrågasätta åtgärder för beredande åt vederbörande verkstäder av den begärda förmånen av tullfrihet; och har styrelsen i sådant hänseende föreslagit lämnande av sådant medgivande, att det i ovannämnda § 12 mom.

1 b) föreskrivna villkor förklaras icke skola äga tillämpning med avseende å sådana för pansarbåten 'Sverige' använda tullpliktiga materialier och skeppsförnödenheter, som angivits till förtullning högst tre år före den dag, då det arbete, för vilket artiklarna blivit använda, vederbörligen anmälts färdigt till besiktning.

Vad därefter angår frågan om lättnader i tullbehandlingen har generaltullstyrelsen meddelat, att bland de i den ovan omförmälda kundgörelsen av den 10 november 1911 upptagna varuslag, beträffande vilka vikten finge utrönas genom provvägning, förekomme följande, som kunde hava användning för fartygsbyggnadsändamål, nämligen:

cement, tulltaxerubriken 35;

järn: plåtar, tulltaxerubrikerna 734/5;

» rör, i raka längder, tulltaxerubrikerna 712, 755, 757/8;

» balk-, hörn- och annat varmvalsat, vägande per löpande meter 20—60 kilogram, tulltaxerubriken 726; samt

maskiner och apparater, Avd. XIII A.

Styrelsen anförde vidare:

»Anledningen därtill, att den lättnad, som berörda förordning avsett att bereda, icke kommit skeppsbyggnadsindustrien till godo i den utsträckning, som från dess sida varit önskelig, lärer varit den, att för fartygsbyggnad använda större artiklar, såsom plåtar och spantjärn, sins emellan äro av mycket växlande typer och dimensioner, till följd varav även vid användning av rätten till provvägning vägningen kommer att omfatta betydande delar av de införda partierna, varjämte vissa viktigare skeppsbyggnadsmaterialier, såsom balk-, hörn- och annat varmvalsat järn av mindre vikt än 20 kilogram per löpande meter, icke inrymts i medgivandet. Motionären tillhandakomna uppgifter giva även vid handen, att vid vissa skeppsvarv provvägning icke alls förekommit, vilket torde hava berott, förutom på ovan omförmälda förhållanden, även därpå, att uppsortering av de olika artiklarna icke ägt rum på sådant sätt, att provvägning ansetts kunnat medgivas.

Särskilt med hänsyn till det behov av vår handelsflottas utökning, som för närvarande lärer föreligga och även för framtiden torde komma att göra sig gällande, samt med avseende å den omständigheten, att ett onödigt fördyrande av nyanskaffat tonnage måste anses oförenligt med såväl det allmännas som enskildas intresse, finner styrelsen skäligt, att skeppsbyggnadsindustrien beredes de lättnader i här ifrågakarande hänseende, vilka utan åsidosättande av erforderlig kontroll må kunna medgivas.

Samtliga de tullförvaltningar, vilkas yttranden inforrats, hava också varit ense därom, att vid tullbehandling av för fartygsbyggnadsändamål införda materialier förenkling kan vinnas i sättet för utrönandet av den tullpliktiga vikten, utan att statsverkets intresse därigenom äventyras. Såsom det lämpligaste sättet för ernående av sådan förenkling förordas allmänt, att de av vederbörande leverantörer upprättade, till antal och vikt samt i förekommande fall även till dimensioner specificerade uppgifter, som redan nu pläga föreligga vid införtullningen av de viktigare såsom skeppsbyggnadsmaterialier använda artiklarna och som, i vissa fall grundläggande

för prisräkningen å respektive varuslag, torde kunna förutsättas vara uppgjorda med all noggrannhet, av vederbörande tullförvaltningar utnyttjas för konstaterandet av den vikt, som bör ligga till grund för tullberäkningen».

Styrelsen erinrade härefter om behandlingen vid 1904 och 1906 års riksdagar av motioner av liknande innebörd som den nu föreliggande och anförde vidare:

»Även om de sålunda åberopade skälen måste anses alltjämt äga giltighet, synas desamma styrelsen icke behöva utgöra hinder för förverkligandet av det i den nu framlagda motionen uttalade önskemål på det sätt, att de avgivna uppgifterna under viss förutsättning lämnas sådant vitsord, att vägningen må kunna inskränkas till en mindre omfattande provvägning, varigenom kostnaderna för tullbehandlingen avsevärt nedbringas.

Givet är emellertid, att, även vid mindre långt gående fordringar på upp-sortering av de olika varuslagen, än vad i ovan omnämnda bestämmelse förutsättes, det dock måste ankomma på tullförvaltningarna att pröva de ur kontrollsynpunkt erforderliga förutsättningarna för tillämpningen av ett sådant förfaringsätt för viktens uträkning, och anser styrelsen sig äga anledning förvänta, att denna prövningsrätt icke skall komma att stå hindrande i vägen för tillgodoseende av berättigade anspråk på förenklingar av tullbehandlingen. Ehuru provvägning företrädesvis läser komma till användning beträffande de viktigare såsom skeppsbyggnadsmaterialier använda förbrukningsartiklarna, läser emellertid icke få anses nödigt att inskränka medgivandet av viktens uträkning på detta sätt — vilket medgivande likväl synes böra omfatta allenast nyssberörda artiklar, således ej husgerådssaker — till vissa särskilt fastställda varuslag.

Såsom förutsättning för tillämpningen av det sålunda ifrågasatta förfarings-sättet för viktberäkningen synes böra uppställas den fordran, att, i likhet med vad som är förhållandet beträffande prisuppgifter å varor, dragande värdetull, uppgifterna skola vara av avsändaren genom namnunderskrift till riktigheten bekräftade».

Slutligen förklarade generaltullstyrelsen, att de närmare föreskrifter, som av det ifrågasatta medgivandet skulle vara påkallade, syntes kunna utfärdas såsom ett tillägg till exempelvis § 3 av förberörda kungörelse den 10 november 1911 och erhålla ungefärligen följande lydelse:

»Vid tullbehandling av sådana för skeppsbyggnadsändamål avsedda, till husgerådssaker ej häuförliga varuslag, för vilka restitution av eller befrielse från tullavgift enligt § 12 tulltaxeförordningen kan ifrågakomma, må, därest vid varornas angivning till förtullning skriftlig anmälan, som i mom. 1 a) av sagda paragraf sägs, blivit gjord, vikten med ledning av förefintliga, vederbörligen specificerade och till riktigheten medelst den utländska avsändarens namnunderskrift bekräftade viktuppgifter uträknas genom provvägning; ankommande på vederbörande tullförvaltning ej mindre att bestämma det antal kolli, som bör vägas, än även att avgöra, huruvida viktens uträkning på ovan angivet sätt må äga rum eller icke.»

Den nu föreliggande utredningen i detta ärende har synts riksdagen giva vid handen, att de åtgärder, som i syfte att stödja den inhemska skeppsbyggnadsindustrien tid efter annan vidtagits dels genom utsträckning av den med avseende å tullrestitutionen medgivna tiden dels ock genom lättnader i fråga om tullbehandlingen, icke äro till fyllest. Å andra sidan torde 1906 års riksdags ovan återgivna uttalande om skeppsbyggeriet såsom en naturlig näring för vårt land och om denna närings synnerliga betydelse för landet i dess helhet hava genom den sedan dess försiggångna utvecklingen på detta område fått erfarenhetens ytterligare bekräftelse. Därtill kommer, att under den brist på tonnage, som för närvarande råder och som torde komma att göra sig gällande avsevärd tid framåt, värdet av inhemsk produktion av fartyg i hög grad stegrats. Därmed synes ökad styrka hava givits åt ifrågavarande närings, även av 1906 års riksdag allvarligt beaktade krav på sådana lättnader i tullhänseende, som kunna genomföras utan att statens intressen trädas för nära.

Vidkommande först den ifrågavarande tidsfristens utsträckning till fem år, torde särskilt de senare årens erfarenhet hava visat önskvärdheten för skeppsbyggerierna att kunna i god tid förse sig med sådana materialier, som måste tagas från utlandet. Då nu generaltullstyrelsen förklarar, att ur synpunkten av tullverkets intressen hinder mot en sådan utsträckning icke möta, har riksdagen så mycket hellre velat vidtaga den ifrågasatta förändringen, som härigenom endast fullföljas de avsikter, åt vilka 1906 års riksdags ovanberörda beslut och uttalanden givit uttryck.

Beträffande härefter förslaget att bereda skeppsbyggnadsindustrien ytterligare lättnader i tullbehandlingshänseende torde därom i ännu högre grad gälla, att det anknyter sig till vad som förekom år 1906. Av utredningen framgår nämligen, att de fördelar för omförmälda industri, som sistnämnda års riksdag med sin skrivelse åsyftade, icke hava vunnits genom de av Kungl. Maj:t vidtagna åtgärder, till vilka skrivelsen givit anledning. Vid sådant förhållande har det synts riksdagen vara en angelägenhet av vikt att nu söka finna medel att förverkliga det av 1906 års riksdag angivna syftet även i fråga om sättet för tullbehandlingen.

Riksdagen har givetvis icke haft anledning att ingå i närmare prövning av det utkast till bestämmelse i ämnet, som generaltullstyrelsen meddelat. Principiellt sett finnes emellertid från riksdagens sida ingen

erinran att göra mot den för frågans lösning härigenom antydda utvägen, vilken går i den av 1906 års riksdag anvisade riktningen.

Riksdagen får för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva, att riksdagen på grund av vad sålunda anförts beslutat, att § 12 i gällande förordning med tulltaxa för inkommande varor skall i nedan angivna del från och med ingången av år 1918 erhålla följande ändrade lydelse:

§ 12.

1. Den, som här i riket — — — — —
 - a) — — — — —
 - b) att det fartyg, till vilket artiklarna användas, inom *fem* år från dagen för deras angivning till förtullning styrkes vara i fullfärdigt skick;
 - c) — — — — —
 - d) — — — — —
 - e) — — — — —
 - f) — — — — —
- Verkställes — — — — föreskrifter.
2. Enahanda — — — slip.

Därjämte får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning av frågan, huru den svenska skeppsbyggnadsindustrin vid tullbehandlingen av de i § 12 tulltaxeförordningen omförmälda materialier och skeppsförnödenheter må kunna, vare sig på det sätt som generaltullstyrelsen, enligt vad ovan omförmälts, angivit eller i annan ändamålsenlig ordning, komma i åtnjutande av sådana ytterligare lättnader, att de för nämnda industri med ifrågavarande tullbehandling förenade olägenheter varda, så långt ske kan med behörigt tillvaratagande av statens intresse, slutligen avhjälpda.

Stockholm den 5 april 1917.

Med undersåtlig vördnad.